

Malo pomisli in kmalu zakliče: e! ga že imam, Triusser Sepl bode. In vsa družbica pritrđi, da Sepl je dober. Jutri popoldne ob 3. uri pridem — pravi — da potrebno skupaj spravimo in ob 4. uri odrineva. — Vesel, da imam zanesljivega spremljevalca, grem k počitku.

V torek zjutraj ob 6. uri vstanem, pokukam skozi okno, in — ravno pred očmi mi je stal Veliki Zvonec kakor slečen hleb sladkora; že ga je obsevalo solnce, da se je svetel, kakor da bi bil s sreberno peno potresen. V tem trenutku nisem imel v srcu druge želje, nego to, da bi jutri tudi tako čistega kakor je danes pod seboj imel.

Brž potem se podam v gostilnico na zajuterk, kjer mi je bila že kava pripravljena. Zdajci pa jo pridrvi gosp. Habermayer noter, ter mi naznani, da je 6 družeb danes na Zvoncu. Dá mi potem svoj daljnovid; kukam in kukam, in res kmalu zagledam prve že na robu malega Zvonca, zadnje pa še le na „Hohenwarte“ koračiti. S prostim očesom pa sem ljudi videl kakor muhe po snegu gibati se.

Kaj lepo in že precej visoko — 4500 črevljev — stoji vas „Sveta Krv“ med visocimi hribi. Ta kraj se je še le po smrti sv. Brikcija jel čislati in se zdaj že obiskuje čez tisoč let. Naj svojim bralcem povem, kaj pripoveduje zgodovina o Sveti Krvi.

Brikcij je bil po rodu Danec. Romal je na Grško, kjer je pod cesarjem Leonom se odlikoval z bistro glavo v vojski, pa je tudi pobožen mož bil. Cesar, čegar ljubljenec je Brikcij bil, ga je postavil za vodjo armadi. Jelo pa se mu je tožiti po domovini, zato prosi cesarja za odpust, da more romati domú. Cesar mu to dovoli s pristavkom, naj si za svoje zasluge izvoli, kar koli želi. On pa prosi cesarja za nekoliko kapljic svete krvi, katero so hranili v cerkvi sv. Zofije v Carigradu. Dobivši to se napravi v romarsko obleko, pripelje se v ladiji na Laško, gré čez Juliške planine proti Noriškim. Viharna noč ga je tukaj ob življenje pripravila. Trije pšenični klasje so na grobu izrasli, knapi so našli truplo, na prsni pa pergamentno pismo, kdo da je. Dva vola so vpregli, da bi truplo na pokopališče peljali; ko pa so prišli na mesto, kjer zdaj cerkev stoji, vola nikakor nista hotela naprej, in zato so ga tukaj pokopali. Malo dni po tem so opazili, da ena noga iz groba molí, na njej pod zavozo pa vidijo rano in v rani najdejo majhno flaško, v kateri je bila rudečkasto-črna kri. To se brž naznani nadškofu Salcburškemu, ki se obrne na patrijarha Carigradskega, kateri potrđi, da je to resnično sveta kri. Več stoletij je stala nad grobom samo majhna kapelica, kakor pravijo, edino kristjansko mesto med pogani (ajdi) v tem kraju. Še le 1443. leta so današnja cerkev zidali.

Šel sem tudi jaz cerkve ogledat. Veliki oltar, ves lesen, je umetno izdelan; na sredi cerkve se gré doli po stopnicah v kapelo; na enem oltarji leži podoba sv. Brikcija. Leta 1729. so z dovoljenjem papeža odprli grob in našli so kosti še trdnega človeka. — Ko mežnarja dobim, ga prosim, naj fajmoštru pové, da tujec popotnik želi sveto kri videti. Kmalu pride gosp. fajmošter s štolo, tabernakel odpré ter mi na krožniku na beli ruti majhen zelenkast glažek pokaže, rekoč, da se še znotraj na flaški prisušeno pozná, da je nekaj rdečega notri bilo. In res je bilo tako. Ko pa hočem en goldinarček na krožnik spustiti, mi gospod reče, da ni treba, le če hočem mežnarju zato, da ga je klicat šel, par krajcarjev darovati. Rad sem to storil. Potem sem šel še na Kalvarijo, kjer razvaline kapelice stojé; od tod pa, še kakih 500 črevljev više, kakor vas „Sveta kri“, sem opazoval Veliki Zvon, radovaje se, ako se mi jutri posreči, da stojim više kakor ta beli velikan.

Mežnar zdajci zazvoni poldne, in jaz jo poberem k kosilu.

Ob treh popoldne pride Pichler ter mi pové, da Sepl je že v rovtah in da memo gredé ga dobimo; potem pa me vpraša: ali imam črna očala, rokovice in zeleno tulasto pokrivalo čez obraz. Rokovice mi posodi domača hči, pokrivalo čez obraz pa si brž kupim pri kramarici za 20 soldov. Dalje me Pichler vpraša: ali veliko jem in pijem, da bode vedel naročiti, kaj in koliko da vzameva seboj. Jaz ne jem in ne pijem veliko, meni bo vse prav, mu odgovorim. In potem začne naročevati: 2 bokala vina, mesá, pečenke, salam, svinjine, sira, kruha, kave, sladkora in ruma. Dobro! sem si mislil; stradali ne bomo. Vse to, in še jako ostre kramžarje, vrvi, zimsko sukno, pléd, in škornje za reservo smo v koš nabasali in svetilnico privezali; v roko mi pa dá okovano, 7 črevljev dolgo palico. Zdajci sva se poslovila od prijazne družbe in tako ob 4. popoldne sva odromala na velikana, ki, kakor naši bralci vedó, še za več tisoč stopinj presega našega Triglava.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* V zahodnji Galiciji so bile pretekli teden veliko povodnje. Krompir v teh krajih zeló gnjije, zelje pa se vse požrle gosenice, ki so jih zaplodili obili beli metulji.

* V Črnovicah v Bukovini se je precej hudo začela kolera.

* Vina na laškem Tirolskem mislijo na pol manj pridelati kakor lani; v okolici Trientski in Roveredski trta lepo kaže, v okraji Alaškem pa je bolezen grozdje tako vničila, da nekteri veliki posestniki bodo komaj vedro pitnega vina pridelali. Od Ale doli je trta povsod bolna, čeravno so jo precej močno žvepljali.

* Vinska letina na Hrvaškem ne bode obilna; al vino, kar ga bode, bode dobro. Najbolje kaže med navadnimi trtami lipovina in zelenika, od plemenitnejih pa drobna in talijanska graševina. Na Francoskem, Ogerskem in v Nemčiji tožijo, da je palež pokvaril grozdje in da bode slaba letina.

Dopisi.

Iz Nagy-Banye na Ogerskem 25. avg. (Kakošne so volitve Ogerske.) Nedavno je bila tukaj volitev poslanca, menda zadnja za državni zbor v Buda-Peštu. Levičniki, to je, nasprotniki Deakovcev, so jo navlašč zavlekli s tem, da so večkrat ovrgli imenik volilcev. Tem huja je zarad tega bila razdraženost obojne stranke. Levičniki so si za poslanca zbrali mladega grofa Geza Teleky-a, Deakovci pa prejšnjega poslanca K. Stoll-a. Szatmarska županija voli 7 poslancev; 6 je bilo že voljenih levičnikov; hoteli so še s sedmim predreti, da bi svet videl, da vsa županija je nasprotnica vladi, in zato bilo je tako prizadevanje še za 7. Ker je vlada vedela, da bode velik ravs in da utegne kri teči, poslala je par dni poprej vojakov, konjikov in pešcev v Banyo. Konjiki (ulani) so mesto razdelili na dva kampa, in postavili straže tako, da v enem delu so bili volilci levičniki, na drugem volilci Deakovci, in sicer tako, da levičnik ni mogel do Deakovca, in Deavec ne do levičnika. Če se je vkljub temu splazil kdo na drugo stran in so ga spoznali, neusmiljeno so ga pretepli; dva mešetarja, ki sta za denar — po 5 gold. — kupovala glasove (in za peták se Vlah zapiše vragu, če je treba!), so res tudi vjeli in jih s strahovitim krikom zaprli. Dva dni je bilo tacih komedij vsak hip videti; smešno za nepristranskega gledalca, al zoperno za marsikterega nedolžnega, če je po naključju

v tistem delu stanoval, kjer je nasprotna stranka imela svoj tabor ali da je ondi hotel kakega znanca ali prijatelja obiskati. Če so ga zasačili — Bog mu pomagaj — tepen je bil, da je bilo groza. Dva dni in dve noči ni bilo miru; tretji dan zjutraj je bil voljen — Stoll Deakove stranke. Koliko o takih dnevih vina po grlih steče, tega mi ni treba še posebej dostavljati.

Iz Celja 25. avg. — Pravica je vendar zmôgla! Kalinovi in Tomažičevi nemčurski pajdaži, ki so v Novivesi lansko leto tolovajsko napadli mirne Slovence in dr. Srnca in druge ranili, so po najviši sodnji Dunajski obsojeni hudodelstva javne posilnosti. Celjska okrožna sodnija je tolovaje prav rahlo obsodila; zoper to krivično razsodbo so se pritožili ranjeni pri viši sodnji Graški, in ta je njihovo pritožbo za pravično spoznala in v tepežu priznala hudodelstvo; zoper to razsodbo pa se nemčurji pritožijo pri najviši sodnji Dunajski; ta pa je potrdila razsodbo Graško. Tako se zadostuje pravici. Kaj pa si mora ljudstvo misliti o Celjski razsodbi, to prepuščamo Celjskim sodnikom samim in predsedniku njihovemu!

Iz Trsta 2. sept. — Rojanska čitalnica je ravnokar dala napraviti sliko Šimna Jenko-ta, nepozabljivega pesnika, ktero bo malal mladi umetnik Šubic v akademiji Beneški za prav nizko ceno. Ker smo dolžni podpirati umetništvo domačo, zlasti slikarstvo, zato naj se rodoljubi, ki želijo slike razne velikosti od pesnika Jenkota, obrnejo do mene; rad jim bodem ustregel.

Ivan Dolinar, tajnik.

Iz Vipave 22. sept. („Sokol“ Vipavski) napravi 8. dne septembra veselico s tombolo, deklamacijo in glediščino igro „Starost slabost“; ples pa bode zadnji konec veselici.

Odbor.

Iz Kostanjevice 20. avg. — „Gač brez konca in kraja!“ — si bode mislil marsikak častiti bralec „Novic“, al naj mi veruje, da ne bi bil zinil besedice o njem; ako bi se ne bila našla neka „blaga duša“, ki se je v „Slov. Nar.“ za-nj potegnila! Toda kolikor bolj se Gačevo gospodarstvo z mestnim premoženjem zagovarja, toliko bolj črn in umazan postaja. Zanikernosti in nemarnosti na cente bi lahko na drobno naštel o mestnem čolnu, o gasilnem orodju, o zapisniku mestnih stvari, zlasti starodavnih, zgodovinskih mestnih listin, kakoršnih morebiti nima nobeno drugo mestice na Kranjskem; še danes te starinske, zgodovinske listine prhné v kleti nekega družega mestjana, pa Gač „dobri mestni gospodar“ se še ne zmeni za-nje, o onem pergamentu, ali, kakor Kostanjevičanje pravijo, „opravičnih bukvah“ (ker so v njih mestjanov nekdanje pravice (privilegije) zapisane), ki so popred bile spravljene pri poštem, varčnem mestjanu, starem Kržičniku, zdaj pa so — zginile! „Trije smo še — pravi stari Kržičnik — ki moremo priseči, da je ono knjigo Gač pobral“. Al ne vidi tedaj „Narodov“ dopisnik, kako je o tej reči grdo lagal in poštenega Kržičnika hudovoljno sumičil in obrekoval! Pa saj „Tagblattovci“ družega ne znajo, bodo naj slovenski ali nemški! Gač — pravite — je flegmatičen človek. Pravimate, še celó sladak in ljubeznjiv je bil, dokler so mu mestjani pustili prav svojevoljno z mestnimi reči razpolagati, jih kvariti in pogubljeni. Ali ko so ga mestjani, videvši toliko zanikernost in pogubo mestnih stvari, prijeli za račun, kterega jim je dolžan že od 10½ leta, se Gačeva „flegma“ urno spremeni v vročokrvnost in grozni strup, kterega zdaj bruha na poštenejše mestjane, kateri po vsaki ceni hočejo, da se dragocene mestne svetinje rešijo, predno jih Gač popolnoma zapravi in ugonobi. Mi hočemo boljšega oskrbnika, ki bo imel srce in razum za mesto in mestne stvari in nam pošteno dajal vsakoletni račun! Pa tudi po tem zdihuje vse,

da bi se skoraj odprla še druga štacuna, ker popred so bile tri, ravno zdaj pa je že kaka 2 meseca samo Gačeva silno draga prodajalnica odprta. — Kar se tiče ostudnega obrekovanja poštenjaka g. Kalina, zasluži „Nar.“ dopisnik, da bi se pozval pred kazensko gosposko. Je mar g. Kalin Vasizvolil za oskrbnika svojih reči? Kdo li se je kaj mešal v Gačeve privatne zadeve, razen na kolikor so one v zvezi z mestjanskimi, kar Vi v svoji „konfuziji“ sami pritrjujete, in „Novicam“, ki so Gaču očitale, da ne za mesto, a za-se je on — dober gospodar. Če je gosp. Kalin prodal Gaču hišo, je imel tedaj še 3 druge. Denar za gostilnico je gosp. Kalin imel le na posodo in ko ga je Gač hotel nazaj, ga je pošteno z odstotki odrajtal. Gostilnico napraviti pa g. Kalin ni bil pooblasten, pa tudi ni imel ne mestne ne srenjske denarnice v svoji oblasti, da bi bil mogel to, kar je manjkalo, doplačati. Kje so novci, ki so se ob sejnih od trgovcev pobirali? — za-nje vedeti mora vendar mestni denarničar ali pa njegov žlahtnik Kostanjeviški župan? Sramotno bi bilo, grozno sramotno za-nju, ako bi ne vedela za take reči! Zvedeti hočejo za-nje pa tudi mestjani kot srenjčani, ki ravno zdaj tirjajo in sicer že v drugo novo srenjsko volitev in toraj tudi srenjsko denarnico, ktere do zdaj pod tem županom še ni videl noben odbornik! — Kaj pa ko bi bili Vi onega konfuzijonsrata, ki je pri sv. Miklavžu zvon ubil, kar po imenu naznanili? En zvon je bil pri tej cerkvi že ubit, ko je sedanji g. župnik v Kostanjevico došel. Dal ga je prelit, a kmalu je bil zopet ubit. Ko se je k pričetku sv. leta zvonilo, se je ubil drugi zvon. Duhovstvo je sicer oznanilo, naj se toliko časa zvoni, kolikor je v škofijskem pozivu naročeno, al družega ono o tem tudi ne vé. Morebiti ste bili pa Vi zraven, ali ste celó sami to učinili. Imé „konfusionsratha“ pač zaslužite, pa ne še le od zadnjega dopisa „Slov. Nar.“, v katerem ste ne vedé vse potrdili, kar so „Novice“ rekle o Gačevi zanikernosti pri mestnem gospodarstvu.

Novomesto 30. avg. (Očitna zahvala.) Kranjski deželni odbor je z dopisom 22. dne avgusta za pogorelce v Zalogu 500 gold. podpore iz deželnega zaklada podelil. Za to zdatno podporo, ktera se je že med pogorelce razdelila, se izrekuje sl. deželnemu odboru v imenu pogorelcev očitna zahvala.

C. k. okrajni glav ar.

Iz Ribnice. — Pri volitvi 29. julija t. l. so bili izvoljeni: Janez Klun za župana, — za občinske svetovalce pa Jurij Tekavec iz Horvače, Janez Ilc iz Goriče Vasí, Anton Arko iz Ribnice, Anton Kromar iz Ribnice in France Pucelj iz Goriče Vasí.

Kamnik 30. avgusta. (Zahvala.) O svečanosti presv. našega cesarja 18. dne avgusta je gosp. Janez Kecel, posestnik in mestni župan, pri večerni zabavi na svojem kegljšču, za podporo revnih šolarjev 18 gold. 32 soldov nabral. Ker je gosp. Kecel tudi lansko leto 20 gold. v ta namen daroval, se mu v imenu šolarjev za ta dar očitno zahvaljuje

O. Bogomir Hlebec,

predsednik krajnega šolskega sveta.

Iz Ljubljane. (Razprave med c. k. deželno vlado in deželnim zborom Kranjskim.) Na zahtevanje c. kr. deželne vlade, da bi deželni odbor vse predloge na deželni zbor poleg slovenskega jezika izdelaval tudi v nemškem, je deželni odbor c. kr. vladi odgovoril takole:

„Na velečislani dopis c. k. deželnega predsedstva od 13. novembra l. l., št. 1400/pr., mora podpisani deželni odbor pred vsem drugim se upreti temu, da bi slavna c. k. vlada deželnemu odboru predpisovala jezik, v katerem ima on svoje predloge in poročila na deželni

zbor izdelovati, ker po §. 26. deželnega reda ima to pravico edino le deželni zbor, kteremu je deželni odbor odgovoren; vtikanje vsake druge oblasti v to stvar, ktera spada v notranje področje deželnega zastopa, bilo bi kratenje njegove postavne avtonomije. Slavni deželni zbor Kranjski je sè sklepom od 21. oktobra l. 1869. odločil, da ima biti uradni jezik deželnih uradov slovenski; tega sklepa se deželni odbor drži, ter je v poročilu od leta 1870. o svojem delovanju deželnemu zboru naznanil določbe, ktere je vpeljal pri deželnih uradih zastran uradovanja v slovenskem jeziku, in deželni zbor je to poročilo v X. seji 14. oktobra 1871. l. pritrdilno na znanje vzel. — Gledé „dnevni redov“ sej deželnega zbora je pa opomniti, da so nekteri — se ve da le oni, na kterih so poročila zaznamovana, ktera je deželni odbor v nemškem jeziku sestavil — deloma tudi nemški, kar naj slavno c. k. deželno predsedstvo iz priloženih razvideti blagovoli. Podpisani deželni odbor ne more svojega začudenja nad tem zakrivati, zakaj ni slava c. k. vlada predlog in poročil deželnega odbora na deželni zbor tudi v slovenskem jeziku zahtevala, dokler so se predlagale le v nemškem jeziku, kar se je godilo tako dolgo, da so narodni poslanci v deželnem zboru večino zadobili. — Tem manj pa si more deželni odbor sedanje vladino zahtevanje logično razjasniti, videvši, da slava c. k. vlada ne vidi potrebe, da bi se v Štajarskem, Koroškem, Goriškem, Tržaškem in Poreškem deželnem zboru poročila in predloge podajale tudi v slovenskem jeziku, ker je vendar v vseh imenovanih deželah veliko število Slovencev, na Goriškem in Primorskem pa je večina prebivalcev celó slovenska. V deželnem zboru Štajarskem in Koroškem se še slovenske peticije ne sprejemajo! Sama sl. c. kr. deželna vlada še tudi ni podpisnemu deželnemu odboru ne ene slovenske vrstice poslala, in tudi c. kr. okrajna glavarstva in druge cesarske gosposke slovenskemu ljudstvu in občinam skoraj le nemška pisma pošiljajo in vsiljujejo, kar spričujejo pritožbe županstev, društev in posamesnih občincev. Ali je mar člen 19. temeljnih državnih zakonov od 21. decembra 1867 le v ta namen, da bi se ž njim slovenska narodnost tlačila? — Slavno c. kr. deželno predsedstvo omenja v svojem čislanim dopisu tudi kraljestva Češkega in Moravskega, tega pa ne omeni, v kterem jeziku so poročila in predloge v Šleskem deželnem zboru v navadi, ker na Šleski zemlji tudi veliko Slovanov živi, ki imajo po členu 19. temeljnih državnih zakonov enake narodne pravice, kakor Nemci. In v sami spodnji Avstriji blizo Dunaja živi toliko prebivalcev slovanskega rodú, kakor na Kranjskem Nemcev ali pa še več, cesarska vlada pa vendar do zdaj še ni stavila na deželno zastopstvo Spodnje-avstrijsko na Dunaji enacega zahtevanja, kakor je sedanje na deželni odbor Kranjski. — Deželnega zastopa volja ni bila spuščati se v rekriminacije; al toliko je v obrambo svoje postavne avtonomije odgovoriti moral. (Kon. prih.)

— (Iz seje deželnega odbora 30. dne avgusta.) — K nekterim komisijam, ki izplačujejo rednino za najdence v okraji ljubljanskem, se je sklenilo poslati upravnika deželne bolnišnice g. Kremžarja, da poizvé, kako so najdenci oskrbovani, in da zasliši pritožbe ter potem podá svoje poročilo deželnemu odboru. — Ker je gosp. Alojzij Perenič zarad bolehnosti izstopil iz okrajnega šolskega sveta v Planini, je deželni odbor izvolil na njegovo mesto gosp. Antona Krašovic-a, posestnika in trgovca iz Dolenjevasi pri Cerknici. — Da se kaj gotovega ustanovi zarad naprave in vzdrževanja cest k kolodvorom, bode deželni odbor predložil načrt deželne postave prihodnjemu deželnemu zboru. — Pogorelcem v Starem trgu pri Ložu je

deželni odbor na prošnjo c. kr. okrajnega glavarstva v Planini dovolil 600 gold. podpore iz deželnega zaklada proti opravičenju v prihodnjem deželnem zboru. — Od c. k. deželne komisije za odvezo in uravnavo zemljiških pravic in služnosti je deželni odbor prejel izkaz, iz kterega je razvidno, da je bilo do konca junija 1872. rešenih 146.124 pravic, odpadlo jih je brez vsega odškodovanja 29.950 po odpovedi, odsodbi, odkupljenih je bilo 106.129, vredjenih je pa bilo 10.045; med odkupljenimi pravicami je 23.202 lesnih, 56.575 pašnih, 14.578 steljnih, 11.011 skupnih lastninskih in vžitninskih, in 763 družih pravic. Vrednost vseh ali v denarjih, z odstopljenim svetom ali drugač odkupljenih in vredjenih pravic znaša 10 milijonov in 1535 gold. 39 krajc. Pri ces. okrajnih komisijah v Ljubljani, Novem mestu, Planini, Postojni, Krškem, Črnomlji, Kočevji in v Radoljici je zdaj še v obravnavi 30.203 pravic, in sicer nad dve tretjini pri okrajnih komisijah v Postojni in v Radoljici. Pravijo, da pomanjkanje izvedencev in merjačev delo močno zadržuje.

— C. k. ministerstvo kmetijstva je statistični popis predivstva na Kranjskem od gosp. Fr. Šolmajer-ja, odbornika naše kmetijske družbe, natisniti in dotično karto v 1000 iztiskih na Dunaji lično natisniti dalo, da se popis in karta priložita „naznanilom kranjske kmetijske družbe“. Oboje, se vé da z velikim trudom dovršeno delo, se bode vzelo med statistična dela za veliko dunajsko razstavo. To že je dokaz izvrstnega Šolmajerjevega dela; še bolj pa to, da je sl. ministerstvo 40 iztiskov omenjene karte o predivstvu še posebej natisniti dalo v ta namen, da jih v izgled razpošlje drugim deželah, da tudi po tem načinu izdelajo statistiko.

— Na mesto g. Jurija Kosmača je za skriptorja c. kr. knjigarne ljubljanske minister za nauk in bogočastje imenoval g. Franceta Levstika, dozdej kontrolnega vrednika slov. državnega zakonika. Ljublj. „Tagblatt“ in „Slov. Nar.“ sta zeló srečna o tem imenovanju — nov dokaz srečnega edinstva teh časnikov. Mi čakamo, da vidimo, ali bode g. Levstik bolj na svojem mestu kakor je g. Muys na svojem.

— (Matični knjigi): „prirodopis živalstva in rastlinstva“, izdani za 1872. leto, je c. kr. ministerstvo za šolsko rabo pripustilo z odlokom od 3. avgusta 1872. leta, št. 8186.

— (Vinsko razstavo in vinski sejm v Roveredi) za vina v laških Tirolih pridelana napravi družba kmetijska Rovereska od 14. septembra do 8. oktobra t. l. Sejm z razstavo bode razdeljen: 1) v vina, ktera se bodo prodajala, in 2) v taka, ktera bodo le zavolj premij razstavljena. Vina bodo navadna, vina za na mizo, fina vina in luksus-vina. 7. oktobra je javna dražba vin. — Če bi kdo naših trgovcev hotel iti v Roveredo k tej razstavi in bi o njej rad več zvedel, naj se obrne na obrtnijsko-kupčijsko zbornico v Ljubljani.

— (Še enkrat pl. Leopold Gariboldi.) Ne spomnimo se še kakega pisanja, ki bi bilo tako občno nevoljo (razen „Tagblattovcev“) po deželi izbudilo kakor Gariboldijev sestavek v letošnjem šolskem programu ljubljanske preparandije. Ker pa učiteljem samim ni bilo mogoče, v nemškem jeziku zavrnuti sramotivno zmes Gariboldijeve nemške pisarije („Tagblatt“ se je branil celó kratek popravek „Vrtecevega“ vrednika tako vzeti kakor mu ga je dal, in ga je vsega presukanega potisnil v listnico vredništva!) zato bili so nekteri udje slov. učiteljskega društva, kterim je mar za čast učiteljstva domačega, primorani odgovor dati v posebni brošurici tudi v nemškem jeziku pod naslovom: „Zur Lehrerfortbildung in Krain“. Eine Entgegnung auf den Jahres-

bericht der k. k. Lehrerbildungsanstalt zu Laibach“, ktero knjigovez Mihelač prodaja po 15 kr., slovenski prevod pa po 10 kr. Kar se iz prodane (nemške in slovenske) knjige skupi, se bode darovalo društvu „Sola“. Želeti je, da nemška knjiga pride v vse tiste nemške kroge, ki razjasnila potrebujejo o Gariboldijevem pisanju.

— (Vabilo k Preširnovi slavnosti v Vrbi na Gorenškem) 15. septembra t. l. ob 11. dopoldne. Program: 1. Slavnostni govor g. dr. J. Razlag-a. 2. Odkritje spomenične ploše na Preširnovi rojstveni hiši in blagoslovljenje po g. župniku L. Pintar-ju iz Breznice. 3. „Na Preširnovem domu“, slavospev, spisal J. Stritar, zložil dr. B. Ipavec za zbor, čveterospev, tenor in bariton-solo; 4. „Strunam“, besede Fr. Preširna, napev Dav. Jenka; 5. „Soldaška“, besede Fr. Preširna, napev dr. B. Ipavca; — poje pevski zbor ljubljanske čitalnice; gg. J. Meden in J. Nolli sta blagovoljno prevzela tenor- in bariton-solo v slavospevu. 6. Konečni govor gospoda profesorja J. Zupan-a. — Deležniki slavnosti se iz Ljubljane odpeljejo 15. septembra ob 1/4 7. uri zjutraj z gorenskim vlakom do postaje Lesce-Radoljica, odkodar se društvo podá ob 1/2 10. uri v bližnjo Vrbo. Po končani slovesnosti je odhod v Bled, kjer bo skupni obed in popoldne veselica. — Izkaznice za znižano vožnino na južni in Rudolfovi železnici od vseh postaj med Beljakom-Mariborom-Ljubljano in Trebižem se dobivajo pri dotičnih čitalnicah in pri odborniku pisateljskega društva gosp. Josip Nolli-u v sobi dramatičnega društva (čitalnica) v Ljubljani od 5. septembra naprej.

Odbor društva slovenskih pisateljev.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Kakor se tudi v vladnih časnikih bere, začno se deželni zbori še le novembra meseca in v kakih 6 tednih jih bode zopet konec. Sama nova „Presse“ se huduje o tej sili, ki se dela deželnim zborom, da v prenapeti hitrici morajo rešiti svoje naloge ali pa cele kupe opravi na stran djati do drugega zbora, ki pa zopet le par tednov traja. „Hitro šešmariti proračun deželni s prikladami, potem pa voliti poslance v državni zbor, to so večne litanije deželnih zborov“. Tako piše „Neue fr. Presse“. — Ako se taki glasovi čujejo v centralističnem listu, je pač preočito, da je to sistematično postopanje, deželne zборе po zborih samih vničiti, in vse ustavno delovanje žrtovati državnemu zboru. In vendar so deželni zbori en kos toliko hvalisane „ustave“ avstrijske!

— „M. Revue“ pripoveduje, da bode postava o predrugačenji volitev poslancev v državni zbor zvonec nosila v prihodnjem državnem zboru.

Srbija. Iz Beligrada. — To vam je bila sijajna svečanost na čast vstoljenja mladega srbskega kneza Milana IV., da srbski narod takošne ne pomni, od 21. do 27. avgusta. — „27. avgusta“ — rečemo zato, ker ta dan se je vršila taka demonstracija na čast ruskega zastopniku, da vsak prijatelj Avstrije mora obžalovati njeno postopanje o tej svečanosti. Kar svet pomni, ni bilo toliko naroda domačega in tujega v Beligradu, kakor 22. in 23. avgusta. Po suhem in po parobrodu je vrelo ljudstvo one dneve v glavno mesto Srbije, in v Zemunu je avstrijska policija imela na kupe pošla, da je ljudem brez potnega lista branila pohod Beligrada. Turčija pa ni branila Bosnjakom in Hercegovincem iti na svečanost, marveč jim je rekla: „idite le! ko bi vam to branili, rekla bi nam Evropa, da smo

barbari“. Ruska vlada je poslala najodličnejšega kneza Dolgorukega, Črnogora pa vojvodo Vukotića; zastopnik Italije je knezu Milanu celó izročil svetinje reda Mavricijevega. Avstrija je svojemu konzulu — ob-skurnemu Kallay-u, kakor ga „Neue fr. Presse“ imenuje — izročila mandat zastopstva; povabljene občine avstrijske niso imele nobenega zastopnika. Z venci in zastavami nališpanih hiš, slavolokov, svečanosti cerkvene in slovesnosti družih, gostovanj pri knezu in pri občini Beligradski, napitnice, produkcij vojaških in vsega drugega, kar se je godilo slavnostne dni v Beligradu, ne moremo popisati na drobno, ker celi list bil bi premajhen za ves popis. Kjer koli pa se je mladi pa čvrsti knez Milan prikazal, povsod so mu doneli navdušeni živio-klici. V svoji proklamaciji, ki jo je knez izdal na narod, naznanja, da vzame vlado v svoje roke, zahvaljuje se narodu za izvrstno njegovo obnašanje ob času nevarnem in da je radostno sprejel potomca Obrenovičevega; potem obeta, da se hoče vrednega kazati misli kneza Mihajla, čegar ime mu bode svetilo na poti do lepe prihodnosti Srbije; zahvaljuje se regentom; raduje se, da nastopi vladarstvo kot ustavni knez in da hoče složno z narodno skupščino delati na blagor kneževine; kaže pa tudi, da je še mnogo nerešenih nalog in prosi uradnike, da ga podpirajo, in narod, naj ima zaupanje v svojega kneza. Izvolil si je knez za svoje ministre zopet one može, ki so dozdej tako srečno vodili kneževino. Blaznavac, ministerstva predsednik, je minister vojske in komunikacij, Ristić minister vnanjih zadev, Milojković notranjih, Panta Jovanović financ, Velković (začasno) pravosodja. Bivša ministra Deli-Marković in dr. Matić sta imenovana senatorja; stari Gavrilović je postavljen v mir.

Prusko. Iz Berolina. — Ta teden je „teden 3 cesarjev“ v Berolinu. Vsa Evropa radovedno pričakuje, kaj bode konec tega shoda. Razmere Avstrijske v Cis- in Translajtaciji niso nikakor še vredjene; vse ima le podobo provizornosti. Malo bolje stojé reči v Nemčiji: nasprotstvo med severno in južno Nemčijo, ktero je oglušila vojska Francoska, zopet stopa očitno na dan; posebno so strune napete med Bavarsko vlado in Prusko; razpor sega tako daleč, da Bavarski kralj, povabljen v Berolin, ne pride tje, in da je Bavarskim princem celó prepovedal, da nobeden ne sme udeležiti se omenjenega shoda. Tudi kralj Virtemberški ne pride. Naj pritisne od zunaj le majčkina nezgoda, pa bode konec tisti „nemški edinosti“, po kateri je tako silno greben zrastel celó Avstrijskim Nemcem in nemčurjem. Vsak pravi prijatelj Habsburške monarhije je tedaj močno v strahu, da ne bi se skuhalo te dni v Berolinu kaj tacega, kar bi utegnilo na izmerno škodo biti Avstriji. Ta strah se bode vlegel le tedaj, ako se stanovitno prijateljsko porazumljenje ustanovi med cesarjem Avstrijskim in carom Ruskim. Bog daj!

Zitna cena

v Ljubljani 31. avgusta 1872.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 40. — banaške 7 fl. — turšice 4 fl. — soršice 5 fl. 20. — rži 3 fl. 40. — ječmena 2 fl. 80. — prosa 4 fl. 50. — ajde 4 fl. 10. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 1 fl. 90.

Kursi na Dunaji 3. septembra.

5% metaliki 66 fl. 50 kr. Ažijo srebra 107 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 81 fl. 40 kr. Napoleondori 8 fl. 73 kr.